

Op de deals van AZ en Ajax met gokbedrijven werd op sociale media fel gereageerd:

‘Ongelofelijk. Al die gokbedrijven pakken heel het voetbal in. Erg zeg.’

(Arno Maarse)

‘Echt bizar en teleurstellend dat Ajax in zee gaat met gokbedrijf Unibet. Sowieso apart, al die voetballers in gokreclames. En dan de overheid, die de goksluizen steeds verder open zet. Wanneer stopt deze waanzin. Mensenlevens gaan eraan kapot.’

(Ginio Beij)

‘Jammer dit. Alles voor het geld, zo lijkt het. Het zelfbenoemde ‘maatschappelijk betrokken’ kan ook direct overboord.’

(Ivar Stoop)

‘Onbegrijpelijke blunder van AZ. Mij zien ze niet meer in het stadion.’

(René Tel)

‘Niet iets om trots op te zijn als club. Niet goed voor het imago van AZ.’

(Roodbroek)

‘Het levert de club een hoop geld op. Prima!’

(Noe)

‘Zeer jammer. Ik had van AZ beter verwacht dan met een bedrijf dat verslaving veroorzaakt in zee te gaan.’

(Forza AZ)

‘Als Ajax zich wil laten sponsoren door Unibet vind ik dat gezegend, maar bespaar me het vrome praatje alsof het bedoeld is om mensen te beschermen tegen gokverslaving.’

(Lodewijk Asscher)

SPONSORS Wedkantoren veroveren de eredivisie

De luide lokroep van het gokgeld

Ajax presenteerde deze week een deal met Unibet, eerder maakte AZ bekend dat Kansino de nieuwe shirt-sponsor is en meldde FC Volendam dat het met Betcity in zee gaat. De helft van de eredivisieclubs had al Toto als ‘mouwspponsor’. Gokbedrijven veroveren het voetbal en dat leidt tot discussie en onvrede.

Theo Brinkman en Jeroen Haarsma

Amsterdam ■ Gokken? Als hij op zaterdagmiddag bij zijn amateurclub staat, ziet hij het al gebeuren. „Wordt er in de kantine een Engelse wedstrijd uitgezonden, zie je spelers van onze club snel even inzetten op het aantal corners. Heeft een van die mannen het goed, dan kan ie een paar kannetjes bier bestellen. Jeugdspelers kijken daarnaar en denken ‘hè, dat is leuk, als je een beetje verstand van voetbal hebt, kun je gokken en kun je het mannetje zijn in de kantine’. Zo wordt het hele gokken een onderdeel van onze maatschappij. Een way of life. Dat is fnuikend.”

Fred Steutel is directeur van verslavingsinstelling Hervitas in Zeist. Hij ziet dagelijks welke ellende een gokverslaving aanricht en ergert zich aan alle reclames. Hij is niet de enige. Ook een deel van de voetbalfans is er niet blij mee dat hun club zich verbindt aan een gokbedrijf. „Maar het verrast me niet dat zoveel clubs nu worden gesponsord door een gokbedrijf. Kijk naar Spanje, naar Engeland, hoeveel reclame daar in het voetbal wordt gemaakt voor alles wat met gokken te maken heeft.”

De hausse aan reclames in Nederland heeft te maken met het openstellen van de online gok-

markt voor nieuwe aanbieders. Dat gebeurde vorig jaar. De politiek is inmiddels alweer bezig met beperkingen. Franc Weerwind, de minister voor Rechtsbescherming, nam al maatregelen tegen de stortvloed aan gokreclames op tv. Vanaf eind deze maand mogen ‘rolmodellen’ geen reclame meer maken voor gokbedrijven. Rolmodellen zijn onder anderen profsporters, trainers en oud-profs. Dus is het binnenkort voorbij met Dick Advocaat als ‘Koning Toto’ of Wesley Sneijder die vrolijk ‘Bet Bet City’ zingt.

De reden van het ingrijpen laat zich raden. In een toelichting op de wijziging van de Wet kansspelen op afstand wijst de minister op de ‘in korte tijd enorm toegenomen hoeveelheid kansspelreclames’. Die zorgen volgens Weerwind voor verslavingsproblemen.

Risico’s

De wetswijziging heeft geen gevolgen voor shirtsponsoring. Want, zo is de redenering op het ministerie, die sponsoring levert minder direct risico’s op voor kwetsbare groepen. „De sporters spelen namelijk een minder actieve rol in deze vorm van marketing”, legt advocaat Justin Franssen uit. Hij is gespecialiseerd in regelgeving rond kansspelen en stond al meerdere gokaanbieders juridisch bij. Steutel, van verslavingsinstelling

Hervitas, is het er niet mee eens dat shirtreclame minder risico’s oplevert. „We weten allemaal hoe marketing werkt. Reclame stimuleert het onderbewuste: mensen kiezen sneller voor een merk dat ze vaak gezien hebben. Daar spelen die gokbedrijven op in met al die reclames. Ze zijn inmiddels overal te zien. Straks dus ook op het shirt van de idolen van jonge voetballers. Die gaan ermee lopen en elke keer blijft dat logo terugkomen.”

De KNVB maakt zich wel druk om de seksspeeltjes van FC Emmen, maar over gokken hebben we ze niet gehoord

Of de shirtreclame van gokbedrijven verboden zou moeten worden? „Natuurlijk”, zegt Steutel. „Ik vind sowieso dat er geen reclame moet worden gemaakt voor een product dat voor een kleine groep heel erg slecht is.”

Hij ziet het met lede ogen aan. Hij weet welke schade een gokverslaving aanricht. „We hebben nu iemand in behandeling die een schuld van 500.000 euro heeft opgebouwd, mede doordat hij geld van zijn baas gestolen had om maar te kunnen blijven gokken. Daarnaast heb je de relatieproblemen, familieproblemen. Het is echt veelomvattend. Zomaar een logo op een shirt plakken vind ik dan niet goed.”

België

De Nederlandse voetbalclubs zullen met argusogen kijken naar het buitenland. In Nederland zijn sponsordeals met gokbedrijven in opkomst door de recente openstelling van de markt, terwijl in sommige landen de politiek juist af wil van dit soort deals. Zo is de Belgische regering voornemens bijna alle vormen van gokreclame te verbieden; ook voetbalclubs ontspringen de dans niet. Voor gokbedrijven die een club sponsoren bestaat een overgangsregeling. Tot 2025 mogen zij, onder strengere voorwaarden, blijven sponsoren.

Daarna mag ook dát niet meer, mocht de wet worden goedgekeurd.

Hoe realistisch is dit scenario voor Nederland? „Dat kan hier natuurlijk ook gebeuren, het ligt aan de politiek”, aldus Franssen. „Ik verwacht dat het verbod op het inzetten van rolmodellen in reclames slechts een eerste stap is. De algehele verwachting is dat ‘ongeerichte reclame’, zoals tv-commerciële en abri’s, verder wordt terugschroefd.”

Profijt

Franssen verwacht echter dat er in de politiek wel wordt meegedacht met de voetbalclubs. „Ik denk dat veel partijen beseffen dat de voetbalsector hard geraakt is door de coronacrisis. Nu hebben veel clubs profijt van het openbreken van de gokmarkt. Het zou vrij rampzalig uitpakken voor al die clubs als de deals weer van tafel gaan. Het gaat om flinke bedragen.”

Een totaalverbod op reclamemaken zou Franssen zelfs bestempen als ‘ruikend naar staatssteun’. „Vergeet niet dat iedereen staatsdeelnamen als Holland Casino en de Toto al kent. Het zijn juist de nieuwe aanbieders die behoefte hebben aan naamsbekendheid. Bij een totaalverbod op reclame licht de Toto zich natuurlijk rot.” Juist een relatief onbekend bedrijf als Kansino mengt zich in de voetbalwereld om naam te maken. „Iedereen knokt nu voor z’n plekje in de markt. Ik denk dat het aantal reclame-uitingen straks vanzelf afneemt.”

En toch is men er in België over uit: gokreclames zijn té schadelijk. „Gokken is het nieuwe roken”, zei de Belgische minister van Justitie Vincent van Quickenborne onlangs. Ook hij beseft dat het verbod de sportsector zwaar zal raken. Maar voor hem wegen de gokproblemen zwaarder dan de financiële positie van de sportclubs.

Lastige dynamiek

Steutel, zelf supporter van Ajax: „Clubs willen zo goed mogelijk presteren en willen de beste spelers kopen. Dus hebben ze geld nodig. Waar dat geld vandaan komt zal ze, om het zo maar even te zeggen, een rotzorg zijn. Dat is een ontzettend lastige dynamiek. Ook ik zie het liefst dat Ajax zo goed mogelijk presteert. Toch zeg ik ‘niet doen’. Dan maar wat minder goede spelers en misschien geen Champions League-voetbal. Dat doet als Ajax-supporter wel pijn, maar dit is gewoon niet oké. We moeten echt de zwakkere in de samenleving beschermen, en dan met name de jeugd.”

Die bescherming is een groot probleem. KNVB en overheid schieten tekort, vindt Steutel. En ook bij de gokaanbieders staat preventie niet boven aan de lijst. Misschien willen ze het ook wel niet, denkt hij. De probleemgevallen zorgen namelijk voor een groot deel van de inkomsten. „Een Engels onderzoek laat zien dat vijf procent van de spelers goed is voor zestig procent van de omzet. Dus die gokverslaafden zijn de kippen met de gouden eieren. Dat zou kunnen verklaren waarom het preventiebeleid mooi op papier staat, maar in de uitvoering veel hiaten kent. Dat is erg, ja. Dan lijkt het erop dat de zieke mensen uitgebuit worden. Dat kan toch niet en dat mag toch niet?”

Maatschappelijke projecten

AZ en Ajax hadden het over ‘maatschappelijke projecten’ in het persbericht waarin de samenwerking met een gokbedrijf werd aangekondigd. Beide clubs benadrukken dat Unibet en Kansino zullen bijdragen aan de maatschappelijke doelstellingen van Ajax en AZ. Uiteraard was er in beide persberichten ook aandacht voor de ‘veilige

omgeving’ waarin mensen hun gokje kunnen wagen. Toch heeft Steutel niet de indruk dat de bedrijven zélf alles doen om die veilige omgeving te creëren. „Die bedrijven zoeken de grenzen op en gaan er soms overheen. Kijk alleen al naar de tv-reclames. Er wordt heel duidelijk gezegd wat wel en niet kan, maar de kansspelautoriteit heeft al heel wat boetes opgelegd voor reclames die niet conform de regels waren.”

KNVB Ook van de KNVB valt het heil niet te verwachten. Twintig jaar geleden al, van 2002 tot 2005, heette de eredivisie de Holland Casino Eredivisie. De KNVB Beker draagt de naam van Toto. De tweede divisie heet Jack’s League, vernoemd naar een casinobedrijf. „De KNVB heeft zich wel heel erg druk gemaakt om de shirtsponsor van FC Emmen, een bedrijf in seksartikelen, maar over gokken hebben we ze niet gehoord”, zegt Steutel.

Door legalisering van het gokken moesten spelers worden verleid over te stappen van het illegale circuit naar het legale circuit. Dat idee is goed, zegt Steutel. „Maar de Kansspelautoriteit had minimaal zoveel reclame moeten maken voor het Cruks (Centraal Register Uitsluiting Kansspelen). Daarin kun je je uitschrijven voor alle gokaanbieders. Dat Cruks is een groot goed, maar ook nog steeds een grote onbekende, omdat er veel te weinig ruchtbaarheid aan gegeven is. Wat dat betreft schiet ook de overheid tekort.”

Anonieme Gokkers: ‘Je kunt het de clubs niet kwalijk nemen’

De eredivisieclubs krijgen flinke kritiek vanwege hun sponsorcontracten met gokbedrijven. Toch verwijt Johan Dokter, bestuurslid van de Anonieme Gokkers, de voetbalclubs niets. „Ze doen wat ze mogen. Ze hebben er weer een sponsor bij en dat mag. Je kunt het ze niet kwalijk nemen. Ja, dat klinkt misschien gek, hè, uit de mond van een bestuurslid van de Anonieme Gokkers, maar zo is het wel. Gokken is legaal. Reclame maken ook, want dat heeft de minister niet verboden. Als we met zijn allen vinden dat al die reclame te veel en te schadelijk is, dan is de enige die daar iets aan kan doen toch echt de rijksoverheid.”

Dat Dokter de voetbalclubs niets verwijt, wil niet zeggen dat hij blij is met de enorme hoeveelheid reclames. „Hiermee schiet de wet Kansspelen op afstand zijn doel voorbij. Het idee van de wet is goed: gokken

uit de illegaliteit halen, zodat je er eisen aan kunt stellen en controle kunt uitoefenen. Maar wat er nu gebeurt is dat die bedrijven vooral bezig zijn met het vergroten van de markt, in plaats van met het verhuizen van gokkers van de illegaliteit naar de legaliteit. Steeds meer mensen worden nu verleid een keer te gaan gokken. Dat was niet het idee achter de wet Kansspelen op afstand. Want hoe meer mensen gokken, hoe meer mensen er in de problemen komen. Daar hebben we natuurlijk wel problemen mee.”

Wat de invloed van shirtreclame zal zijn, kan Dokter moeilijk voorspellen. „Ik kan niet zeggen welke vorm van reclame schadelijker is. De gokreclames zijn overal. Je kunt er niet omheen. Je kunt geen voetbalwedstrijd kijken zonder reclame voorbij zien te komen, in welke vorm dan ook.”

Club Brugge heeft al enige tijd het gokbedrijf Unibet als shirtsponsor. De Belgische minister Van Quickenborne wil hier een einde aan maken.

FOTO ANP/DAVID PINTENS

Tien- tot vijftienduizend

Niet iedereen die alcohol drinkt wordt alcoholist en niet iedereen die weleens gokt, raakt verslaafd. „Je kunt zeggen ‘hoe erg is het nou, dat gokken, want het merendeel van de mensen kan er prima mee omgaan’”, zegt Fred Steutel, directeur van verslavingsinstelling Hervitas. „Ongeveer vijf procent van alle spelers ontwikkelt in meer of mindere mate een gokverslaving. Dat is relatief gezien een kleine groep. Maar het zijn in Nederland toch tien- tot vijftienduizend gokverslaafden. En dat aantal groeit. Met alle ellendige gevolgen van dien.”